

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 372.—12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1884.—ΛΟΕΠΤΑ 10.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς "Εστίας": Ἐπὶ τῆς λειψόρου Πανεπιστημίου, ἀρ. 39.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ
ΕΤΟΣ Θ'.—ΑΡΙΘ. 424

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΙ μυθιστορία τῆς κυρίας Ουδέξ. Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου.
- Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ δημοσιογραφία κατὰ τὸ 1883 ὑπὸ Δ. Βικίλα.
- ΤΟ ΧΑΡΤΟΠΛΙΚΤΕΙΝ ὑπὸ Γ. Ἰσιδ. Σκολιότη.
- ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ.—ΔΑΜΦΘΕΙΑΙ—ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

Ἡ δικαιοκρίμενη ἡμῶν συνεργάτις κυρία Σοφία Σλετμαν εὐχρηστέῃ νὰ πέμψῃ ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὴν ἐπομένην ἔκθεσιν περὶ τῆς τελευταίας εἰς Μαραθῶνα ἀρχαιολογικῆς ἐκδρομῆς, ἣν μετὰ τοῦ σοφοῦ συζύγου τῆς ἐπεχείρησε χάριν ἀνασκῆδων.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Τὸ πεδῖον τοῦ Μαραθῶνος εἶνε γνωστὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τῆς ἐν ἔτει 490 π. Χ. συμβάσεως ἐν αὐτῷ πεδυνόμου μάχης, καθ' ἣν οἱ ἄριστοι Ἀθηναῖοι κατήγαγον ἄνεκον περὶ φανὴ κατὰ τῶν ὑπὸ Δαΐτιδος καὶ Ἀρταφέρνηος ὀδηγουμένων δεκαπλασίων βαρβάρων. Ἐν τῷ πεδυνόμῳ τοῦ Μαραθῶνος 1 1/2 ὁμοῦ μακρῶν τοῦ σημερινοῦ ὀδυνόμου χωρίου καὶ ὡς 1/2 ὄραν τῆς θαλάσσης ὕψους: ἄρα τὸς 10—12 μετρο. τὸ ὕψος καὶ 185 μ. περιμετρεῖται. Ὁ λόφος οὗτος ἀνορθωμένος ἐξ ἀμυρόδου πηλοῦ φασκτοῦ ἐκ τῆς πεδιάδος, καὶ κοινῶς καλούμενος σωρός, ἔχει κατὰ τὸ σχῆμα μεγίστην ὀμοιότητα μὲ τὸς ἀνορθωμένους ἱεροῦς τῶνδους τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐν τούτῳ μεταγενέστερον χρόνῳ γενικῶς εἰθεωρεῖται ὡς ὁ τάφος τῶν 192 Ἀθηναίων, οἵτινες ἔπεσον ἐν τῇ ἐνδόξῳ ταύτῃ μάχῃ ἐναντίον τῶν Περσῶν. Οὐδεμίαν ἔχοντες μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν συγγραφέων, οἱ τοιοῦτον τύμβον ἀνήγειραν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Μαραθῶνι πρὸς τμῆν τῶν 192 ἡρώων ὡς οἱ Μαραθῶνιοι αὐτοὺς ἐπινοήσαντες ἐξοστῆσαν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ τύμβος οὗτος πράγματι ἐτοιμήθη κατὰ τοὺς περικοῦς χρόνους: διότι καὶ οἱ ἐν Τρωάδι ὄν' ἡμῶν ἀνερευνηθέντες 13 ἡρώικοι τάφοι ἀνήγουσιν, ὡς ἐκ τῶν γενομένων ἀνακαταρῶν ἀπεδείχθη, εἰς πολλὰ μετακρουσμένην ἐποχὴν, τοὐλάχιστον εἰς τὴν 8ην ἑκατονταετηρίδα, καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ τις ὅτι τοῦ αὐτοῦ εἴδους τύμβος ἤδύνατο νὰ κατασκευασθῆ εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν Περσικῶν πολέμων.

Ὁ Πρόδοτος οὐδέποτε ἀναφέρει τὰ τῆς ταφῆς τῶν πεδυνῶν Ἀθηναίων, ὁ δὲ Ἡρόδοτος (II. 31) περιγράφων τὰ τῆς ταφῆς τῶν ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου πεδυνῶν λέγει: "Ἰδὲται οὖν εἰς τὸ δρυμόν σῆμα ὃ ἔστι εἰς πῶν ἐπὶ τῷ ἀλλήλοισι προκτείνου τῆς πόλεως, καὶ ἐπὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλὴν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι: ἐπεισὼν δὲ διακροσθὴ τὴν ἀρετὴν πολεμικῆν αὐτοῦ καὶ τὸν τίμον ἔποιεσαν." Τοῦτο καὶ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου (I. 29.1) ἐπιβεβαιῶσται λέγοντος: "Ὅστι δὲ καὶ πάντες ἀνέματα Ἀθηναῖοι: ὁπόσοι ἀποθνήσκου συνέτασαν ἐν τῷ ναυαγίῳ: καὶ ἐν μάχῃσι πέλας, πλὴν ὅσοι Μαραθῶνι αὐτοὶ ἦσαν γινώσκοντο" τοῦτοι γὰρ κατὰ γῶρην εἰσὶν οἱ τάφοι δι'

ἀνδραγαθίαν" καὶ ἐν ἄλλῳ χωρίῳ (I. 32,3) ὁ ἴδιος ἀναφέρει τὰ ἐξῆς: "Τάφος δὲ ἐν τῷ πεδυνῷ Ἀθηναίων ἐστὶ ἐπὶ δὲ αὐτῷ στήλαι: τὰ ὀνόματα τῶν ἀποθανόντων κατὰ φυλὰς ἐκάστην ἔχουσαι. Καὶ ἕτεροι Πλαταιεῖσι Βοιωτῶν καὶ δούλοις: ἐμαχέσαντο γὰρ καὶ δούλοι: τότε πρώτων." Ἐν τούτοις οὐδέτις λόγος ὅτι τῶν Ἀθηναίων ὁ τάφος ἦτο μεγαλύτερος ἢ ὅτι διάφορος τῶν δύο ἄλλων. Αἶψα περιεργὸν φαίνεται ὅτι μεταγενέστεροι τινὲς συγγραφῆς: εἰθεωρήσαν τὸν λόφον τοῦτον τὸν κοινῶς σωρὸν λεγόμενον ὡς τὸν τάφον τῶν 192 Ἀθηναίων. Ὁ Bursian (Geographie von Griechenland I, σελ. 338) τὴν λέξιν σωρὸν ἐξηγεῖ τάφον. Πλὴν ἡ λέξις σωρὸς ἀδύνατον νὰ ἔχη ὡς πᾶς τις νοεὶ τὴν σημασίαν ταύτην.

Ὁ συνταγματάρχης William Martin Leake (Travels in Northern Greece II, σελ. 413 ἐν ὑποσημειώσει) ὀρθῶς μεταφράζει τὴν λέξιν σωρὸς μὲ λοφίσκον, καὶ αὐτὸς νομίζει ὅτι ἡ λέξις σωρὸς σημαίνει φέρετρον, ἀρχαῖον σημαίνουσα τάφον ἀνεγχερόμενον ὑπεράνω τοῦ νεκροῦ. Πιθανῶς ἡ λέξις σωρὸς ἔχει σχέσιν μὲ τὴν λέξιν σωρός ὅπερ παραδέχεται καὶ ὁ λεξικογράφος Passow ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχομεν μαρτυρίαν ὅτι ἡ λέξις σωρὸς ἐσημάνει τάφον.

Ὁ Leake λέγει ὅτι ὁ ὑπὸ τῆς του συνέλεξεν ἐκ τοῦ ἐν Μαραθῶνι λόφου ἱκανὸν ἀριθμὸν ἀκίδων βελῶν ἐκ μέλανος πυρίτου λίθου: τὰ ὅποια ὡς νομίζει ἀνήκον εἰς τοὺς Πέρσας, οἵτινες ἐξετόξευσαν αὐτὰ κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Τοιαῦτα ἀκίδας καὶ ἡμεῖς εὗρομεν ἐν ἔτει 1870 ἐπὶ τοῦ λοφίσκου τούτου, αἵτινες ἐνέβαλον ἡμῖν τὴν ὑπόνοιαν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ὁ τάφος οὗτος νὰ ἦτο κατασκευάσμα τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῶν μεδικῶν χρόνων, ἀλλὰ πολὺ ἀρχαιότερα: ἐποχῆς: διότι τοιαῦτα βαναύσου τέχνης βέλη σπανίως βλάπτει τις μεταξὺ τῶν εὐρημάτων τῆς λιθίνης ἐποχῆς: πρὸς τοῦτοις αἱ ἀνευρεθεῖσαι ἀκίδες τῶν βελῶν δὲν ἦσαν ὡς ὁ Leake ἀναφέρει: ἐκ πυρίτου λίθου, ἀλλ' εἰς εἶδος τινὸς ὕλου παραγόμενης ἐξ ἡρακτεῖων.

Ἡ ὑπόνοια ἡμῶν ἠβήσαν ἐξ ἐνό: τεμαχίου μαχαίριδου ἐξ ἡρακτεῖ: ὀδους ὕλου, ὅπερ εὗρομεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου. Ἐπιθυμοῦντας τὴν διαλευκάναι τῆς ἐπικρατοῦσης περὶ τοῦ ἐν Μαραθῶνι λόφου ιδέας ὡς τοῦ τάφου τῶν κατὰ τὴν μάχην ταύτην πεσόντων Ἀθηναίων, καὶ τοῖ ἡ γνώμη τοῦ ἐμοῦ συζύγου ἐκ τῶν ἀρημίμων τεμαχίων περὶ τοῦ λόφου τοῦτου ἦτο κατ' ὀρθὴν διάφορος τῶν περὶ τῶν ἐν τῷ πεδυνῷ τῆς Τρωίδας ἀνακαταρῶν 13 παρομοίων τύμβων ἐξητήσαμεν τὴν ἔδραν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ὅπως ἀρχαιολογικῶς ἐξετάσωμεν τὸν λόφον τοῦτον ἢ ἄλλα ἐχορηγήθη ἡμῖν, καὶ συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἐφόρου κ. Φιλίππου ἀντιπροκόπου τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου κ. Π. Κατρομάνου κριτητοῦ τῆς φιλοσοφίας, μετέβημεν εἰς Μαραθῶνα ἐνθὰ καταλύσαμεν ἐν τῇ ὥρᾳ ἐπαύλει τοῦ κ. Παύλου Σκουζέ, ὅστις εἶχε τὴν μεγίστην καλοσύνην ὅπως δεχθῆ ἡμεῖς καὶ φιλοξενήσῃ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐκεί διαμονῆς ἡμῶν, ὃ ὁ ἐκπρόχουμεν αὐτῶν τῆς εὐχαριστίας ἡμῶν. Τῆς ἀνακατῆς ἡρξάμεθα ἐπὶ τοῦ λόφου, ἀνορθώσαμεν φρέαρ ἀπὸ τῆς κορυφῆς 4 μετρο. τὸ μήκος καὶ 4 μ. τὸ πλάτος, ἐκβάταμεν 2 μέτρα ὑποκάτω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἐπίσης δὲ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ λόφου τάφρον 2—4 μετρο. τὸ πλάτος: ἐκεί δὲ ἀνορθώσαντες φρέαρ εὗρομεν εἰς ἐν μέτρον βάθος ὑπὸ τῆν ἐπιφανείαν τῆς γῆς ὕδωρ. Εἰς ἀμφοτέρω τὰ μέρη τῆς ἀνακατῆς: τὰ γῶματα ἦσαν ἀναμειγμένα μετ' ἄμμου: ἀνεκαίμεθα τέχνης εὐδότησαν μόνον τεμάχια ἀργείων, ἅτινα ἦσαν προδήλως ὀπτά, τινὰ δὲ ἦσαν ἡμίσητα. Τὰ εἶδος τῶν τεμαχίων τῶν ἀργείων ἔχουσαν ὀμοιότητα πρὸς τὰ τρωϊκά, εἶνε δὲ ἐξ ἀρτοτέρων τῶν μερῶν ἐπιλευκωμένα καὶ διαφόρων χρωμάτων οἷον μέλανος καὶ σκοτεινοῦ κίτρινου. Ἀ-

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ἑστίας» ἀπεράσισε τὰ διοργανώθη καὶ ἐφέτος Λαχεῖον χάριν τῶν συνδρομητῶν αὐτῆς, αἵτινες μετ' ἀμειώτου εὐμενείας καὶ προθυμίας ἐξακολουθοῦσι παρέχοντες τὴν ὑποστήριξιν τῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς «Ἑστίας». Κρινουσα δὲ ὅτι τῶν μὲν παλαιῶν συνδρομητῶν πολλοὶ μὴ ἔχοντες ὅλους τοὺς τόμους τῆς «Ἑστίας» ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς, εὐχαρίστως θὰ ἔδωπον διευκολυνόμενοι αὐτοῖς τὴν συμπλήρωσιν τῆς σειρᾶς τῶν, τοῖς δὲ νεωστὶ ἐγγραφομένοις θὰ ἦτο λίαν εὐπρόσδεκτον τὸ μέτρον τῆς ἀδαπάνου βαθμῆδ' ἀποκτησεως πλήρους σειρᾶς τῆς «Ἑστίας», ἐθεώρησε καλὸν ἵνα τὸ Λαχεῖον αὐτῆς ἀποτελεσθῆ ἐφέτος ἀποκλειστικῶς ἐκ ὀρίων τῆς «Ἑστίας» ἀντὶ τῶν ἐν ταῖς προηγουμέναις τεθέντων βεβηθῶν.

Κατὰ ταῦτα ὡς κέρθη τοῦ ἐφετεινοῦ Λαχεῖου τίθενται 200 τόμοι ἀδελτοῦ τῆς «Ἑστίας» ὡς ἀφρογῶν γυλίων (100λ).

Οἱ 200 οὗτοι τόμοι θάλουσιν ἀποτελέσαι 50 κλήρους συγκειμένους ἐκ 4 τόμων ἑκαστου.

Τὸ Λαχεῖον θέλει περιλαμβάνει τῆς αὐτῆς ἀριθμοῦ, ὅσοι ἴσονται οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Ἑστίας» μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς κηρύξεως αὐτοῦ θέλουσι δὲ μετὰσχαι αὐτοῦ οὐ μόνον οἱ παλαιοὶ συνδρομηταὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ τὸ πρῶτον νῦν ἐγγραφομένοι τοιοῦτοι.

Ἐκαστος τῶν συνδρομητῶν θάλει λάβει δωρεάν ἑνὴν ἀνά ἕνα ἀριθμὸν τοῦ Λαχεῖου, ἢ αὐτῶν δ' ἀριθμῶν τῆς ἀποδείξεως τῆς συνδρομῆς ἑκάστου διὰ τὸ ἔτος 1884 θάλει εἶνε συγχρόνως καὶ ἀριθμῶν τοῦ Λαχεῖου.

Ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν θέλουσι κληρωθῆ 50, εἰς οὓς θὰ διακριθῶσι τὰ κέρθη τοῦ Λαχεῖου, ἧτοι ἀνά 4 τόμοι εἰς ἑκαστον, κατ' ἴδιον αὐτοῦ ἐπιλογῆν.

Ἡ κληρώσις τοῦ Λαχεῖου γινήσεται δημοσίᾳ τὴν τελευταίαν Κυριακὴν τοῦ Μαρτίου, ἡμέραν 3 μ. μ. ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» ἐν ὄψει τῆς Διευθύνσεως, πενταμηνίου Ἑπιτοκίης ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις συνδρομητῶν καὶ πρῶτος ἄλλου συνδρομητοῦ, ἐπιθυμοῦντος τὰ παραστή εἰς τὴν κληρώσιν.

■ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ ΠΑΙΔΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

εἰς κομψότατον τόμον ἐκ 12 τυπογρ. φύλλων
Πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας»
ἐντὶ δρ. ν. 2.

ΕΡΓΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΙΣΤΟΙ ΔΡΑΧΝΗΣ.....	δρ. ν. 1
ΣΤΑΛΑΚΤΙΤΑΙ.....	» 2
ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.....	» 2
ΤΡΕΙΣ ΗΜΕΡΑΙ ΕΝ ΤΗΝΩ.....	» 1

Πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας». Ἀποστέλλονται δὲ πρὸς αἰτοῦντας ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΤΟ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΗΘ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΜΟΥΣΧΟΒΑΚΗ

Ἰφιμαχί.

Τιμᾶται φράγκων 3 1)2

Τοῖς συνδρομηταῖς τῆς «Ἑστίας» ἐντὶ καθῆν 2 1)2 φράγκ.

Ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ τοῦ ἑστίου ἀποστέλλονται ἐντὶ φρ. 2, 80.

Τόμοι τῆς «Ἑστίας» ὅλων τῶν προηγουμένων ἐτῶν πωλοῦνται ἐν τῷ γραφεῖ αὐτῆς, ἄδελτο μὲν πρὸς φρ. 5 ἑκαστος, δεδεμένοι δὲ πρὸς φρ. 3. Ἐκαστος τόμος περιλαμβάνει τὰ φυλλάδια μιᾶς ἐξαμηνίως.

Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀγοράζοντες τόμους τῆς «Ἑστίας» ἐπιβαρύνονται καὶ μὲ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, ἧτις εἶνε δι' ἑκαστον τόμον ἄδελτο λεπτῶν 60, δεδεμένον λεπτῶν 80.

Ὡσχύτως ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑστίας» πωλοῦνται καὶ πάλαια φύλλα κ' αὐτῆς καὶ δελτία, τὰ μὲν φύλλα πρὸς λεπτὰ 25, τὰ δὲ δελτία πρὸς λεπτὰ 10.